

Računodstveni obuhvat leasinga

Mršulja, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:894259>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-07**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

KATARINA MRŠULJA

RAČUNOVODSTVENI OBUHVAT LEASINGA

Završni rad

Pula, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

KATARINA MRŠULJA

RAČUNOVODSTVENI OBUHVAT LEASINGA
Završni rad

JMBAG: 0303072890, redovita studentica

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Financijsko računovodstvo

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Financije i računovodstvo

Mentor / Mentorica: izv. prof. dr. sc. Ksenija Černe

Pula, rujan 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani KATARINA MRŠULJA, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera FINANCIJSKI MANAGEMENT ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, KATARINA MRŠULJA dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom RAČUNOVODSTVENI OBUHVAT LEASINGA koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____

Potpis

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Pojam leasinga	3
2.1. Povijest leasinga	3
2.2. Prednosti leasinga	4
2.3. Nedostaci leasinga.....	4
3. Kriterij podjele leasinga.....	5
3.1. Financijski leasing.....	6
3.2. Operativni leasing	7
4. Pravni aspekt leasinga.....	8
4.1. Usporedba ugovora o leasingu sa srodnim ugovorima	9
4.2. Pravni aspekt leasinga u europskim zemljama	10
5. Računovodstveni obuhvat leasinga	11
5.1. Računovodstveni tretman leasinga prema ekonomskim načelima.....	11
5.2. Računovodstvena regulativa.....	12
6. Primjer financijskog leasinga na poduzeću Sinel d.o.o.	14
7. Zaključak	32
8. Popis slika	34
9. Sažetak.....	35
10. Summary.....	36

1. Uvod

Tema ovog rada je Računovodstveni obuhvat leasinga. Osnovni cilj je analizirati leasing kao predmet zaduživanja, njegove vrste i kako to izgleda u praksi. Svrha ovoga rada je bolje razumijeti pojam leasinga, vrste, sličnosti s ostalim ugovorima te kako to izgleda u praksi. U radu leasing je objašnjen kao pojam te kako se razvijao od davne povijesti pa sve do danas, oblike u koje se je razvio, pravne oblike i njegovu poziciju u praksi jednog poduzeća.

Rad se uz uvod i zaključak sastoji od još 5 dijelova. U prvom poglavlju obuhvaćen je pojam leasinga, pojmove kao što su davatelj leasinga, primatelj leasinga i leasing društvo. Pojašnjena je povijest leasinga koja je počela za vrijeme starog Egipta i seže sve do danas. Na kraju su navedene neke prednosti i neki nedostaci korištenja leasinga u suporedbi s drugim oblicima zaduživanja.

Drugo poglavlje prikazuje prema kojim se kriterijima dijeli leasinga na različite vrste, a neki kriterij su: prema trajanju leasinga, prema objektu leasinga, prema održavanju predmeta leasinga i mnogi drugi. U zasebnim podcijelinama objašnjene su dvije najveće i najpoznatije vrste leasinga, a to su financijski i operativni leasing.

Treće poglavlje objašnjava pravni aspekt leasinga. Pojašnjena je definicija ugovora o leasingu, sadržaj financijskog leasinga gdje se nekoliko stavki razlikuje ovisno radi li se o financijskom ili operativnom leasingu. Ugovor o leasingu može se usporediti s ugovorom o zakupu i ugovorom o prodaji s kojima ima najviše sličnosti, a svega nekoliko različitosti. Za kraj su prikazane brojke u Europskoj Uniji, koje zemlje imaju uređen zakon i prikazano je da je Njemačka zemlja s najviše sklopljenih ugovora o leasingu.

Četvrto poglavlje opisuje računovodstveni obuhvat leasinga. Prikazana su načela računovodstvenih standarda za određivanje zvjeta koji su potrebni da je neki ugovor financijski. Poduzeća koja posluju s leasingom moraju primjenjivati Međunarodne računovodstvene standarde pa je kroz ovo poglavlje objašnjen pojam i cilj ovih standarda.

U posljednjem poglavlju prikazan je financijski leasing na poduzeću Sinel d.o.o. koji se je odlučio na kupnju automobila. Prikazana je dokumentacija kao što je ponuda

ugovor i račun, a prikazana je i situacija odgode otplate uslijed pandemije coronavirusa. Za kraj prikazana je kratka shema stavljanja vozila u uporabu.

U radu su korištene metode indukcije, analize, sinteze, deskripcije i statistička metoda.

2. Pojam leasinga

Leasing dolazi od engleske riječi „to lease“ što u prijevodu znači kupiti odnosno dati u najam. Leasing je najam opreme, automobila, nekretnine i sl. s mogućnošću otkupa nakon ugovorenog razdoblja.¹ To je proces gdje se jedna tvrtka ili građanin obraća leasing društvu za kupnju potrebne dugotrajne imovine na određeni rok (minimalno na rok da se amortizira). Odnos se regulira ugovorom o leasingu koji se može otkazati samo u slučaju štete, krađe i neplaćanja od strane primatelja leasinga. Po isteku roka propisanog u ugovoru o leasingu primatelj ima tri mogućnosti: otkupiti predmet leasinga, vratiti predmet leasinga leasing društvu ili produžiti korištenje. Leasing spada u tuđe izvore financiranja jer se ne koriste vlastiti izvori financiranja.

Objekt leasinga je pokretna ili nepokretna materijalna imovina. Pod pokretnu materijalnu imovinu ubrajaju se strojevi, postrojenja i oprema, dok se pod nepokretnu materijalnu imovinu ubrajaju zemljišta, šume i građevinski objekti.

Leasing društvo je pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, koja se osniva kao dioničko društvo ili kao društvo s ograničenom odgovornošću i koja je upisana u sudski registar na osnovi odobrenja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga.² Leasing društva moraju primjenjivati određene Zakone, a to su: Zakon o trgovačkim društvima, Zakon o leasingu, Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Zakon o računovodstvu i Zakon o porezu na dobit.

2.1. Povijest leasinga

Neki od povjesničara tvrde da su prve leasing operacije počele 3100. godine prije Krista u starom Egiptu za vrijeme faraona Menesa. On je koristio operativni leasing na način da je iznajmljivao ratarske alate poljoprivrednicima. U 18. stoljeću leasing posao dolazi u Ameriku gdje su ga amerikanci usavršili da su postali vodeći u izdavanju leasinga. Najviše su se na leasing uzimali konji te kola za prijevoz robe i putnika.

1930. godine nastao je prvi ugovor u leasingu u Americi, a 20 godina nakon osnovano je prvo leasing društvo također u Americi pod nazivom „US leasing corporation“. Prvo leasing društvo u Europi otvoreno je u Velikoj Britaniji 1960. godine. U Hrvatskoj je leasing počeo nešto kasnije zbog raznih propisa, točnije oko 1970. godine te njegovo poslovanje nije bilo praćeno zakonskim regulativama.

¹ Braovac, I. i Jurić, M., Leasing u teoriji i praksi, Zagreb, Poslovni zbornik, 2009., str.19

² ibidem, str.21

Konačni pomak u Hrvatskoj dogodio se je 1993. godine kada je donesen Zakon o trgovačkim društvima koji je u primjeni od 1995. godine čime je stvorena povoljna poduzetnička klima. Do 2004. godine u Hrvatskoj je zabilježeno 12 leasing društva. Zaduživanje putem leasinga u Hrvatskoj nije bilo regulirano sve do donošenja Zakona o leasingu 2006. godine u kojem je reguliran i posebni ugovor o leasingu.

2.2. Prednosti leasinga

Neke od najznačajnijih prednosti leasinga su sljedeće:³

- brz i jednostavan način ugovaranja leasinga uz minimalnu administraciju,
- otplata se ugovara prema mogućnostima i prilikama primatelje kredita,
- može se birati između financijskog ili operativnog leasinga, te između fiksne ili promijenjive kamatne stope,
- rata leasinga je materijalni trošak a u nekim zemljama koristi se i kao odbitak kod poreza,
- leasing daje mogućnosto da se koristi najnovija visoka tehnologija koja je u većini slučajeva nedostupna zbog visoke cijene, a ta nova tehnologija povećati će konkurentnost tog poduzeća,
- dio odgovornosti prebačen je na leasing društvo što znači da leasing društvo servisira i održava predmet leasinga.

2.3. Nedostaci leasinga

Neki od nedostataka leasinga su sljedeći:⁴

- može biti nepovoljan zbog raznih porezih politika i zakona koji ovise o zemlji u kojoj se odobrava poslovanje leasingom,
- primatelj leasinga nema vlasništvo nad predmetom leasinga,
- skuplji izvor financiranja kada se za svu vrijednost imovine koristi najam jer su samim time veće i kamate pa su izdavavanja za ratu leasinga veća.

³ Braovac, I. i Jurić, M., Leasing u teoriji i praksi, Zagreb, Poslovni zbornik, 2009., str.43.

⁴ Urukalović, D. et.al., Leasing, Zagreb, Računovodstvo i financije, 2003., str.31.

3. Kriterij podjele leasinga

U literaturi se može naći cijeli niz raznih kriterija za klasifikaciju leasinga, a ovdje se navode najčešći kriteriji⁵. Prvi kriterij je prema trajanju leasinga i može biti kratkoročni i dugoročni leasing. Kratkoročni leasing je ugovor koji je ugovoren na razdoblje do 3 godine. Dugoročni leasing je ugovor koji je ugovoren na razdoblje duže od tri godine.

Drugi kriterij je prema objektu leasinga i može biti leasing investicijske opreme, leasing kompletnih postrojenja i leasing robe široke potrošnje. Leasing investicijske opreme je oblik kod kojeg davatelj leasinga daje primatelju na korištenje predmet pokretnih investicijskih dobara (npr. automobil, dizalica, razni strojevi itd.). Leasing kompletnih postrojenja je oblik kod kojeg se iznajmljuju cjelokupna postrojenja, tj. nepokretna investicijska dobra (npr. zemljište, zgrade, tvornice itd.). Leasing robe široke potrošnje obuhvaća iznajmljivanje potrošnih dobara s dužim vijekom trajanja gdje je uključeno i servisiranje i održavanje (npr. televizori, kompjuteri itd.)

Treći kriterij je prema održavanju predmeta leasinga i može biti neto leasing i bruto leasing. Kod neto leasinga primatelj leasinga preuzima svu odgovornost za održavanje, servisiranje i osiguranje objekta leasinga. Kod bruto leasinga davatelj leasinga preuzima svu odgovornost za održavanje, servisiranje i osiguranje objekta leasinga.

Četvrti kriterij je prema vrsti leasing ugovora i može biti normalni leasing ugovor, ugovor s pravom opcije i ugovor o leasingu s pravom kupnje. Normalni leasing ugovor je kada se nakon isteka ugovorenog roka predmet leasinga vraća davatelju ili se ugovara novi ugovorom koji se produžava rok. Ugovor s pravom opcije je slučaj kada primatelj leasinga sam može birati hoće li nakon isteka ugovorenog roka vratiti objekt leasinga ili produžiti ugovor. Ugovor o leasingu s pravom kupnje je opcija kada primatelj leasinga nakon isteka trajanja ugovora može odabrati hoće li otkupiti predmet leasinga.

⁵ Braovac, I. i Jurić, M., Leasing u teoriji i praksi, Zagreb, Poslovni zbornik, 2009., str.54.

3.1. Financijski leasing

Posao financijskog leasinga je pravni posao u kojem primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća davatelju leasinga naknadu koja uzima u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga, snosi troškove amortizacije tog objekta leasinga i opcijom kupnje može steći pravo vlasništva nad tim objektom leasinga po određenoj cijeni koja je u trenutku izvršenja te opcije manja od stvarne vrijednosti objekta leasinga u tom trenutku, a rizici i koristi povezani s vlasništvom na objektu leasinga većim dijelom prenose se na primatelja leasinga.⁶

Financijski najmovi su oni kod kojih se rizici i nagrade povezane s vlasništvom nad sredstvom koje je predmet najma većim dijelom prenose s najmodavatelja na najmoprimatelja, iako ne mora doći do formalnog prijenosa vlasništva.⁷

Za vrijeme za koje je ugovoren leasing posao vlasništvo se ne prenosi na primatelja leasinga već ostaje na davatelju leasinga za svo vrijeme trajanja otplate.

Troškovi nabave leasing objekta amortizirat će se za vrijeme trajanja ugovora redovnim uplatama u obliku naknade. U leasing naknadi su uključene i kamate leasing davatelja, kao i njegovi upravni troškovi i dobit.⁸

Financijski leasing se u bilanci evidentira na poziciji dugotrajne imovine i ta se imovina amortizira čime se povećavaju troškovi i automatski je dobit manja čime je i manji porez na dobit.

Postupci kod sklapanja ugovora o leasingu su sljedeći:⁹

- korisnik leasinga prema svojim trenutnim potrebama pronalazi proizvođača dobra,
- primatelj leasinga dogovara s proizvođačem dobra sve karakteristike i svojstva koje dobro mora imati,
- primatelj leasinga pronalazi leasing društvo koje od proizvođača dobra kupuje dobro,
- leasing društvo pregledava narudžbu i ispituje kreditnu sposobnost primatelja leasinga,

⁶ Zakon o leasingu

⁷ Urukalović, D. et.al., Leasing, Zagreb, Računovodstvo i financije, 2003., str.43.

⁸ Korica, M., Leasing oprema, Zagreb, Tvornička akademija, 2011., str.23.

⁹ loc. cit.

- ukoliko je primatelj leasinga kreditno sposoban dobiva ponudu sa svim uvjetima leasinga,
- ukoliko primatelj leasinga prihvati ponudu zaključuje se ugovor,
- proizvođač isporučuje dobro primatelju leasinga.

3.2. Operativni leasing

Posao operativnog leasinga je pravni posao u kojem primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća davatelju leasinga određenu naknadu koja ne mora uzimati u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga, davatelj leasinga snosi troškove amortizacije tog objekta leasinga i primatelj leasinga nema ugovorenu opciju kupnje, a rizici i koristi povezani s vlasništvom na objektu leasinga većim dijelom ostaju na davatelju leasinga, odnosno ne prenose se na primatelja leasinga.¹⁰

U većini slučajeva operativni leasing je kratkoročni oblik leasinga kod kojega je karakteristično da se u bilo koje vrijeme može otkazati ugovor bez plaćanja naknadi za njegovo otkazivanje. Također je karakteristično i to da se ugovor zaključuje na vrijeme koje je kraće od vijeka trajanja tog predmeta leasinga.

Ovaj se oblik leasinga najčešće koristi kada poduzeće želi koristiti određeni visokotehnološki objekt veće vrijednosti koji im je potreban kako bi dovršili proizvodnju dobara.

Na davatelja leasinga pada obveza da brine o zastarijevanju opreme, plaća osiguranje, servisiranje i troškove održavanja koje je jednim dijelom uključio u cijenu najamnine koju mu plaća primatelj leasinga. Zbog obveza koje davatelj leasinga ima na sebi operativni leasing još se naziva „uslužni leasing“.

Na leasing tržištu postoji nekoliko vrsta operativnog leasinga: Operativni leasing s jamčevinom, Operativni leasing s ostatkom vrijednosti i Operativni leasing u koji je uključena rata za održavanje.¹¹

¹⁰ Zakon o leasingu

¹¹ Braovac, I. i Jurić, M., Leasing u teoriji i praksi, Zagreb, Poslovni zbornik, 2009., str.19

4. Pravni aspekt leasinga

Ugovorom o leasingu obvezuje se davatelj leasinga pribaviti objekt leasinga za izvršenje tog ugovora na način i uz uvjete propisane odredbama Zakona o leasingu i primatelju leasinga odobriti pravo korištenja tog objekta leasinga na određeno razdoblje, a ovaj se obvezuje plaćati mu za to određenu naknadu.¹²

Indirektni ugovor o leasingu (leasing u užem smislu) sklapa se između tri strane, a to su: proizvođač investicijskog dobra, leasing društvo (najmodavatelj) i najmoprimatelj. Direktni ugovor o leasingu (leasing u širem smislu) sklapa se između dvije strane, a to su: proizvođač investicijskog dobra i najmoprimatelj.

Poslovi leasinga u Hrvatskoj osim Zakonom o leasingu još su i propisani Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga. Ukoliko davatelj i primatelj leasinga nisu iz istih država koristi se Konvencija o međunarodnom financijskom leasingu koja je donesena 1988.godine u Kanadi i koja regulira odnose i transakcije. Također Konvencija omogućuje i razna spajanja radi zaštite svojih interesa. Hrvatska još uvijek nije ratificirala ovu Konvenciju.

Ugovor o leasingu mora sadržavati sljedeće podatke:¹³

- naziv »ugovor o operativnom leasingu« ili »ugovor o financijskom leasingu«,
- datum sklapanja ugovora o leasing,
- vrtku i sjedište davatelja leasinga,
- tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu primatelja leasinga,
- tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu dobavljača objekta leasinga,
- detaljno određenje objekta leasinga,
- vrijednost objekta leasinga,
- ukupni iznos naknada (zbroj iznosa pojedinih naknada),
- iznos pojedine naknade,
- vrijeme trajanja ugovora,
- razloge i uvjete prijevremenog prestanka ugovora.

Ugovor o financijskom leasingu još dodatno mora sadržavati:¹⁴

¹² Zakon o leasingu (NN 141/13)

¹³ loc. cit.

¹⁴ loc. cit.

- iznos učešća u ukupnoj vrijednosti objekta leasinga,
- iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata (otplatna tablica),
- nominalnu kamatnu stopu i efektivnu kamatnu stopu.

Ugovor o operativnom ugovoru još dodatno mora sadržavati:¹⁵

- iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih obroka,
- ostatak vrijednosti objekta leasinga.

Leasing naknada regulirana je zakonom kao i njezino određivanje i visina. Postoji više vrsta leasing naknade, a neke od njih su: fiksna (linearna) naknada, naknada s klauzulom revizije, visoke naknade u prvom mjesecu otplate, a zatim relativno niska leasing naknada u daljnjim mjesecima otplate, niske leasing naknade u početnom korištenju predmetauzetog u leasing, a kasnije znatno povećanje leasing naknade i naknada čija se visina prilagođava intenzitetu i vremenu rada opreme kod korištenja predmeta leasinga.

4.1. Usporedba ugovora o leasingu sa srodnim ugovorima

Ugovor o leasingu prema svojim karakteristikama najbliži je ugovoru o zakupu. Leasing je čak i nastao kao jedna podvrsta zakupa pa stoga imaju sličnosti.

Ugovor o zakupu je ugovor kojim se jedna ugovorna strana (zakupodavac) obvezuje drugoj ugovornoj strani (zakupniku) predati određenu stvar na korištenje, a ta druga ugovorna strana dužna je za to plaćati naknadu (zakupninu).¹⁶

Kroz ovu definiciju i definiciju leasinga uočavamo sličnost da je davatelj leasinga kao i zakupodavac dužan određenu stvar koja je predmet leasinga odnosno zakupa predati na korištenje primatelju leasinga odnosno zakupniku.

Još jedna sličnost je što i kod leasinga i kod zakupa davatelj leasinga odnosno zakupodavac imaju obvezu vršiti sve popravke na posuđenoj imovini i servisirati ju na svoj trošak.

Što se tiče ugovora o leasingu i ugovora o zakupu najveća razlika je u vraćenju stvari. Kod ugovora o leasingu zajmoprimatelj ne mora vratiti istu stvar već mora biti

¹⁵ Zakon o leasing (NN 141/13)

¹⁶ D. KONTREC, Zakup kao institut obveznog i stvarnog prava, Zb. Prav. fak. Sveuč. Rij. (1991) v. 37, br. 1, 645-683 (2016.)

samo iste količine i kvalitete. Još jedna razlika je što kod zajma zajmoprimatelj stječe pravo vlasništva dok kod leasinga primatelj stječe samo pravo korištenja te mora vratiti stvar ali ne i iste kvalitete koja se gubi zbog višegodišnjeg korištenja te stvari.

Leasing ima još sličnosti s ugovorom o prodaji međutim najveća razlika je vezana za vlasništvo. Kod leasinga vlasništvo se ne prenosi na primatelja leasinga već ostaje na davatelju leasinga dok se kod prodaje vlasništvo predaje s predmetom predaje. Jedini slučaj kada se kod leasinga prenosi vlasništvo je kada primatelj leasinga nakon isteka ugovorenog roka odluči kupiti predmet leasinga. To je samo opcija i nije obavezna kod svakog sklapanja ugovora.

4.2. Pravni aspekt leasinga u europskim zemljama

Republika Hrvatska jedna je od rijetkih zemalja Europske unije koja ima poseban Zakon o leasingu. Uz Hrvatsku zemlje koje imaju zakonski uređenu problematiku leasinga kroz Zakon o leasingu su Francuska, Belgija, Turska, Mađarska, Austrija, Grčka, Portugal, Španjolska i Švicarska.

Prema podacima Leaseurope 2018.godine Njemačka je imala najveći broj ugovorenih ugovora o leasingu koji je iznosi 1.592.044 ugovora što je porast u odnosu na prethodnu godinu od skoro 2%.¹⁷

Najmanje leasing sklopljenih poslova imala je Mađarska i to samo 124 u 2018.godini što je porast od 52% u odnosu na prethodnu godinu što je dobar pokazatelj za ovu zemlju ali je još uvijek daleko od ostalih.

Najsnažnija leasing tržišta su u najrazvijenijim zemljama stoga ako zemlja pokazuje rast poslovanja leasingom znači da se razvija. Razvijene zemlje najviše posuđuju investicijska dobra i cijela postrojenja. Leasing pomaže u industrijskom razvoju.

¹⁷ Leaseurope, dostupno na: <https://www.leaseurope.org/>

5. Računovodstveni obuhvat leasinga

Nakon objašnjenja pojma leasinga, obilježja, njegove povijesti, podjele i pravnog aspekta red je došao i na računovodstveni obuhvat. Objasniti će se računovodstveni tretman prema načelima i računovodstvene regulative gdje ćemo obuhvatiti i Međunarodne računovodstvene standarde.

5.1. Računovodstveni tretman leasinga prema ekonomskim načelima

Najam predstavlja ugovor po kojem vlasnik nekog sredstva (najmodavatelj) dodjeljuje drugoj strani (najmoprimatelj) isključivo pravo korištenja imovinskog objekta ili sredstva obično u tijeku dogovorenog razdoblja, u zamjenu za plaćanje najamnine.¹⁸

Najamnina mora biti dovoljna da pokrije vrijednost tog iznajmljenog dobra i da najmodavatelju osigura neki dobitak. Najam može biti operativni i financijski, a glavna razlika je prenošenje rizika i nagrada koje se povezuju s vlasništvom. Kod financijskog najma svi rizici povezani s tim dobrom kao i nagrade prenose se s najmodavatelja na najmoprimatelja u trenutku sklapanja ugovora dok kod operativnog najma svi rizici i nagrade ostaju kod najmodavatelja.

Pomoću ekonomskih načela Međunarodni računovodstveni standardi (MRS 17) određuju uvjete kada je neki najam financijski. Uvjeti su sljedeći:

- najmom se prenosi vlasništvo nad sredstvom najmoprimca po završetku razdoblja najma,
- najmoprimatelj ima opciju kupiti sredstvo po cijeni koja se očekuje da će biti dosta niža od fer vrijednosti na datum kada se opcija može izvršiti tako da je na početku najma dosta izvjesno da će se opcija izvršiti,
- razdoblje najma je veće od ekonomskog vijeka sredstva, čak iako vlasništvo nije preneseno,
- na početku najma sadašnja vrijednost minimalnih plaćanja najma veća je ili jednaka fer vrijednosti najmljenog sredstva,
- najmljena imovina je posebne vrste tako da samo najmoprimatelj može koristiti tu imovinu bez većih modifikacija.¹⁹

¹⁸ Urukalo, D. et al., Leasing, Zagreb, Računovodstvo i financije, 2003., str.41.

¹⁹ ibidem, str.42.

5.2. Računovodstvena regulativa

Poduzeća koja podliježu Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI) su mikro, mala i srednja poduzeća dok su velika poduzeća i poduzeća od javnog interesa dužni primjenjivati Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI). Poduzeća koja posluju s leasingom moraju primjenjivati Međunarodne računovodstvene standarde (MRS) 17 (najmovi) koji se nalaze u Narodnim novinama kao i Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI) 16 (najmovi).

Cilj je ovog Standarda propisati odgovarajuće računovodstvene politike i potrebna objavljivanja kod najmodavaca i najmoprimaca u svezi s financijskim poslovnim najmovima.²⁰ MRS određuju u kojoj se mjeri rizici i koristi koje su povezane s vlasništvom odnose na davatelja leasinga, a u kojoj mjeri na primatelja leasinga.

Pod rizicima se podrazumijeva mogućnost gubitka od neiskorištenosti kapaciteta ili tehnološke zastarjelosti, kao i od variranja prihoda zbog promjene ekonomskih uvjeta, dok koristi mogu predstavljati očekivanja profitabilnih poslova tijekom ekonomskog vijeka sredstva i dobitke od povećanja vrijednosti ili realizacije ostatka vrijednosti predmeta leasinga.²¹

Prema ostatku vrijednosti možemo zaključiti o kojoj se vrsti najma radi. Ostatak vrijednosti prikazuje vrijednost na kraju razdoblja na koje je najam zaključen. Razlikujemo dvije vrste ostatka vrijednosti, a to su: ²²

- leasing bez ostatka vrijednosti koji znači da je primatelj leasinga platio cjelokupna vrijednost uvećanu za kamate te se onda radi o financijskom leasingu,
- leasing sa ostatkom vrijednosti koji znači da je primatelj leasinga platio nabavnu vrijednost umanjenu za ostatak vrijednosti te se onda radi o operativnom leasingu.

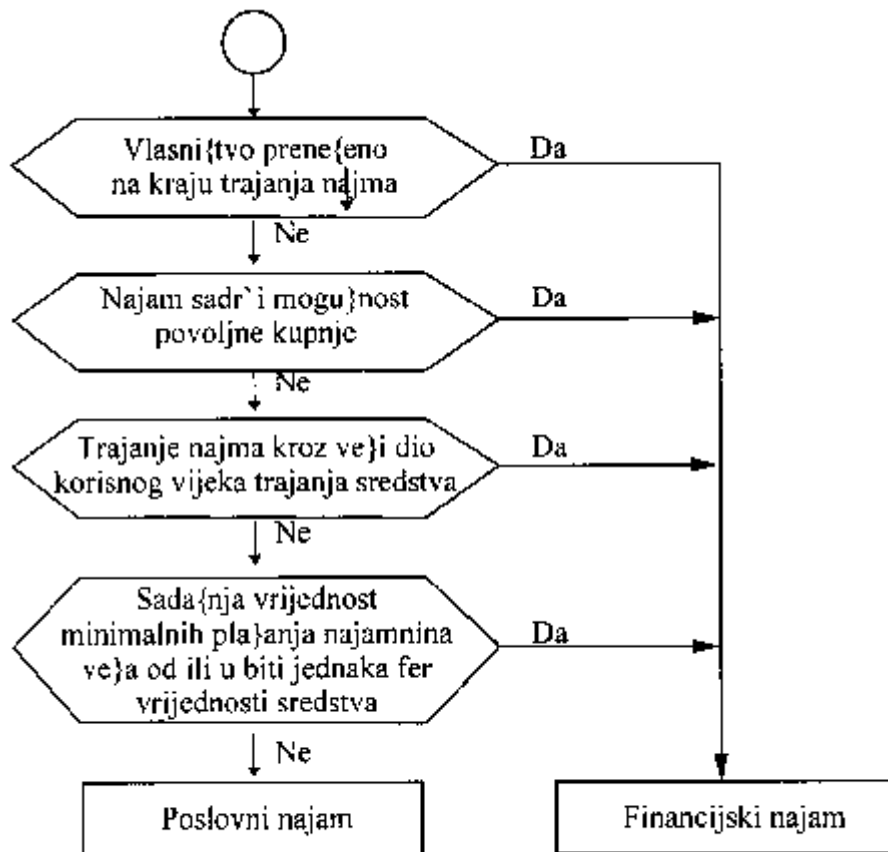
²⁰ Međunarodni računovodstveni standard 17, Narodne novine, br.2/00

²¹ Braovac, I. i Jurić, M., Leasing u teoriji i praksi, Zagreb, Poslovni zbornik, 2009., str.152

²² loc. cit.

Slika 1 prikazuje primjer situacije kada se najam klasificira kao financijski najam temeljem puta kojim se ova skica kreće.

Slika 1. Skica primjera situacija za klasifikaciju

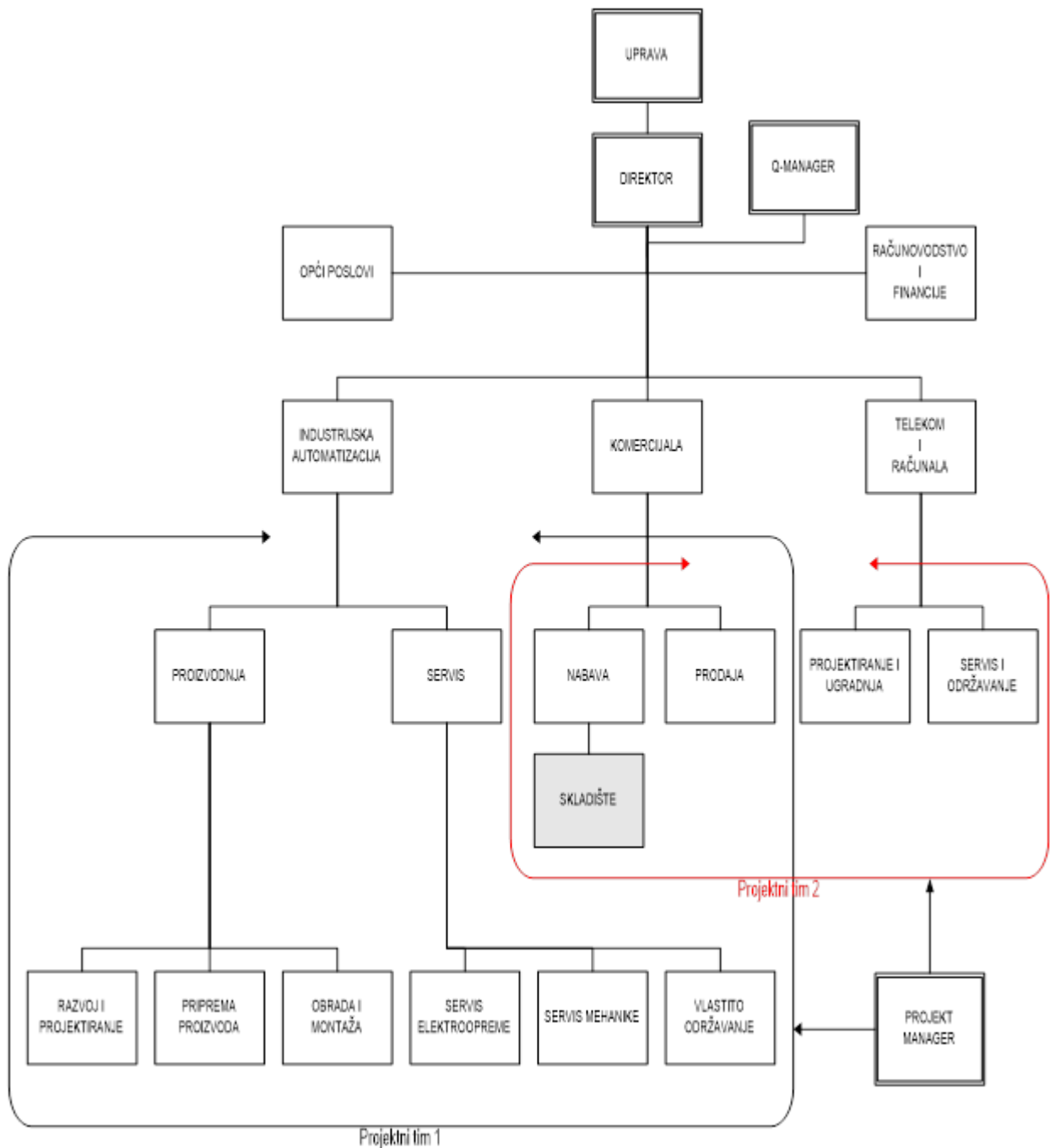
Ovu skicu je sastavio Sekretarijat KMRS-a

Izvor: Narodne novine, Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) 17 (najmovi)

6. Primjer financijskog leasinga na poduzeću Sinel d.o.o.

Nabava automobila prikazana je na primjeru poduzeća Sinel d.o.o. Sinel je društvo za industrijsku automatizaciju, servis i trgovinu s ograničenom odgovornošću koje je počelo s radom u prosincu 1993. godine i nalazi se u Labinu.

Slika 2. Organizacijska shema Sinela d.o.o.

Izvor: Dokumentacija dobivena prilikom izrade rada od Sinel d.o.o.

Slika 2. prikazuje shemu poduzeća Sinel d.o.o. Poduzeće se sastoji od raznovrsnog kadra s različitim stručnim spremama kadrova. Tako je 60% kadra sa srednjom stručnom spremom, 20% s višom stručnom spremom i 20% s visokom stručnom spremom.

U početku su bili usmjereni samo na servis alatnih strojeva i uređaja s povremenom nadogradnjom. S vremenom politika poduzeća se mijenja pa su aktivnosti proširene na proizvodnju uređaja za kontrolu industrijskih procesa i instalacija te servis telekomunikacijske i računalne opreme. Danas se Sinel d.o.o. sve više širi na inozemno tržište pa su zbog povećanja poslova i sve većeg brojem odlazaka na poslovne puteve u lipnju 2019. godine odlučili se na kupnju automobila marke Ford putem financijskog leasinga.

Zbog raznih faktora a jedan od njih je višegodišnje poslovanje s tom bankom i otvoren račun u njoj odlučili su se na financijski leasing kod Raiffeisen banke, tj. Raiffeisen leasinga d.o.o. Trajanje leasinga je 36 mjeseci odnosno 3 godine i odlučili su se za marku automobila Ford Focus. Davatelj leasinga je Grand Auto d.o.o.

Odjel za računovodstvo i financije poslao je upit Raiffeisen leasingu za informativnu ponudu za kupnju tog automobila putem financijskog leasinga. U ponudi je prikazana vrijednost automobila, porez na dodanu vrijednost (PDV), poseban porez na motorna vozila (PPMV), učešće, mjesečna rata, troškovi obrade i otkupna vrijednost. Kamatna stopa je nepromjenjiva i iznosi 3,59%. Sinel d.o.o. je obvezan za svo vrijeme trajanja leasinga automobil osiguravati i kaskom. Svi iznosi iskazani su u eurima dok će Sinel d.o.o. plaćati u kunama po tečaju RBA na dan uplate.

Slika 3. Informativna leasinga ponuda br.0248182

Izvor: Dokumentacija dobivena prilikom izrade rada od Sinel d.o.o.

Slika 3. prikazuje stvarnu informativnu leasing ponudu Raiffeisen leasinga d.o.o. Sinelu d.o.o.

Nakon što je poduzeće Sinel d.o.o. bilo zadovoljno ovom ponudom odjela računovodstva i financija poslao je Raiffeisenbank Leasingu d.o.o. svu potrebnu dokumentaciju koja je potrebna za sklapanje ugovora.

Slika 4. Dokument o dostavi potrebne dokumentacije za sklapanje ugovora o financijskom leasingu

Izvor: Dokumentacija dobivena prilikom izrade rada od Sinel d.o.o.

Slika 4. prikazuje svu potrebnu dokumentaciju koju leasing društvo treba kako bi odobrio a zatim i sklopio ugovor o leasingu s primateljem leasinga odnosno Sinelom d.o.o. Raiffeisenbank leasing d.o.o. od Sinela d.o.o. zahtjeva zahtjev za odobrenje leasinga, izjavu o stvarnom vlasniku, izjavu i obrazac (osnova za prikupljanje osobnih podataka), upitnik za politički izložene osobe, ugovor o financijskom leasingu, otplatnu tablicu i zadužnicu kao predmet osiguranja.

Slika 5. prikazuje zahtjev za odobrenje leasinga za pravne osobe. U zahtjevu se nalaze svi podaci poduzeća i vlasnika, u kojim bankama ima otvorene račune te je li već zadužen putem kredita, leasinga ili prekoračenja po tekućem računu.

Slika 5. Zahtjev za odobrenje leasinga

The image shows a document titled "ZAHTEV ZA ODOBRENJE LEASINGA" (Request for Leasing Approval). It contains several sections with fields for personal and company information, including name, address, and contact details. A large "X" is marked in the top right corner. The bottom of the form features a signature and a stamp, along with a list of terms and conditions.

Izvor: Dokumentacija dobivena prilikom izrade rada od Sinel d.o.o.

Slika 6. Ugovor o financijskom leasingu s otplatnom tablicom

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

Particulars		31.03.2019		31.03.2018	
Assets	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
Fixed Assets					
Land & Buildings	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000
Plant & Machinery	500000	500000	500000	500000	500000
Investments	200000	200000	200000	200000	200000
Current Assets					
Stocks	100000	100000	100000	100000	100000
Debtors	200000	200000	200000	200000	200000
Creditors	(100000)	(100000)	(100000)	(100000)	(100000)
Other Current Assets	100000	100000	100000	100000	100000
Total	2800000	2800000	2800000	2800000	2800000
Capital					
Share Capital	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000
Reserves	1800000	1800000	1800000	1800000	1800000
Liabilities					
Long Term Liabilities	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000
Short Term Liabilities	1800000	1800000	1800000	1800000	1800000
Total	2800000	2800000	2800000	2800000	2800000

Prepared by _____

 Name of the preparer

 Name of the auditor

1. The figures are in Indian Rupees.
2. All figures are in Lakhs of Indian Rupees.

Izvor: Dokumentacija dobivena prilikom izrade rada od Sinel d.o.o.

U ugovoru su prikazane sve bitne stavke koje oblikuju ovaj ugovor. U članku 1. opisan je objekt leasinga u ovom primjeru automobil Ford Focus. Članak 2. uređuje trajanje ugovora koje je u ovom primjeru 36 mjeseci odnosno 3 godine. Članak 3. opisuje naknade tj. kolika je mjesečna rata, koliko je ukupni iznos naknada, učešće te ostale naknade vezane za ovaj objekt. Članak 4. opisuje uporabu objekta leasinga.

Na drugoj stranici ovog ugovora prikazana je otplatna tablica. Vidljive su mjesečne rate, broj rata, glavnica, opis, kamate te datum dospjeća svake rate. U srpnju 2019. godine plaćeni su samo troškovi obrade i troškovi učešća, a mjesečne rate počele su se otplaćivati 01.08.2019. 37 rata prikazuje otkupnu vrijednost objekta leasinga odnosno iznos koji Sinel d.o.o. mora platiti kako bi otkupio automobil, a nije ga platio tijekom tih 36 mjeseci plaćanja leasinga, taj iznos iznosi 150,00 EUR.

Na posljednjoj stranici dane su neke opće upute kao što su broj potpisanih ugovora i to da sve određeno Općim uvjetima poslovanja. Na dnu stranice nalaze se svi potpisi i pečati svih strana ovog ugovora.

Slika 7. prikazuje račun kojeg je Grand auto d.o.o. kao davatelj leasinga isporučio Sinelu d.o.o. kao primatelju leasinga. Račun je izražen u kunama. U računu se nalaze podaci o objektu leasinga i cijenu objekta prije poreza, porez i krajnja ukupna cijena.

Slika 8. prikazuje zapisnik o preuzimanju koji potvrđuje da je primatelj leasinga pružio objekt leasinga od davatelja leasinga u funkcionalnom i ispravnom stanju sa svom potrebnom dokumentacijom.

Slika 8. Zapisnik o preuzimanju

Izvor: Dokumentacija dobivena prilikom izrade rada od Sinel d.o.o.

Usljed otplate cijeli svijet pa tako i Hrvatsku pogodila je pandemija coronavirusa. Problemi u poslovanju i problemi sa likvidnošću pogodile su Sinel d.o.o. koji je podnio zahtjev Raiffeisen leasingu d.o.o. za odgodom plaćanja rata u trajanju 3 mjeseca. Zahtjev za odgodom plaćanja prikazan je na slici 9.

Raiffeisen leasing d.o.o. je odobrio odgodu te im je dostavio novi aneks ugovora zajedno s otplatnom tablicom prikazanih na slici 10. U otplatnoj tablici vidljivo je da se za svibanj, lipanj i srpanj ne plaća glavnica već samo kamatu u iznosu 22,79 EUR.

Slika 9. Zahtjev za odgodu plaćanja

Zahtjev za odgodu plaćanja

Ime i prezime: _____
Mjesto: _____
Datum: _____

1. Lipnja 2014.

Izvor: Dokumentacija dobivena prilikom izrade rada od Sinel d.o.o.

Slika 10. Novi aneks ugovora s otplatnom tablicom

Slika 11. Shema knjiženja nabave objekta leasinga i prijenos u uporabu

D Mat. imovina u pripremi 0252 P

1.	2.
----	----

D Dobavljači 2200 P

	1.
--	----

D Dug. obveze za leasing 2560 P

	1.
--	----

D Dug. mat. imovina-vozila 02232 P

2.	
----	--

Izvor: Izrada autora

Najmoprimatelj knjiži nabavu automobila na konto materijalna imovina u pripremi 0252 na dugovnoj strani, a protustavke su dobavljači 2200 gdje su knjiženi troškovi obrade ugovora o leasingu i dugoročne obveze za leasing 2560. Sljedeći korak je stavljanje osobnog automobila u uporabu na način da se zatvra konto materijalne imovine u pripremi 0252 i konto dugotrajne materijalne imovine – vozila 02232 duguje.

7. Zaključak

U ovom završnom radu obrađena je tema Računovodstveni obuhvat leasinga. Analizirani su podaci povezani s leasingom kao jednim od oblika zaduživanja fizičkih i pravnih osoba. Rad je podijeljen na uvod, 5 glavnih poglavlja i zaključak gdje su objašnjeni svi bitni pojmovi zaključno s primjerom iz prakse.

Leasing je još uvijek u stanju razvijanja te se svakim danom otvaraju nova tržišta. Zanimljivo je kako neke od razvijenijih zemalja u Europi još uvijek nemaju uređen Zakon o leasingu već se koriste ostalim sličnim zakonima. Hrvatska je taj zakon donijela još 2006. godine.

Na primjeru iz prakse prikazan je cijeli postupak od zahtjeva pa do ispostave računa za financijskim leasingom. Poduzeće Sinel d.o.o. bavi se proizvodnjom i servisom alatnih strojeva i uređaja, instalacija i servisa telekomunikacijske i računalne opreme, prateća trgovina na veliko. Zbog opisa svoje djelatnosti ovo poduzeće je često na poslovnim putevima zbog obavljanja poslova, a samim time što se širi sve više na inozemno tržište imaju veću potrebu za automobilom.

S obzirom da su u tom periodu imali nešto manju dobit bilo im je teže pronaći banku koja će im odobriti kredit ili leasing. U konačnici su se odlučili na leasing koja im je bila jeftinija opcija od samoga kredita, a leasing društvo je Raiffeisen leasing koji je želio privući Sinel još više k sebi jer već imaju otvoren račun kod njih pa im je u interesu da im nude što više usluga.

Možemo zaključiti da tržište leasinga ima još prostora za rast i razvoj što se i očekuje. U posljednjim nekoliko godina dolazi do rasta zaduživanja putem leasinga u odnosu na kredit. Time možemo zaključiti kako raste njihova popularnost te su pravne i fizičke osobe sve više zainteresirane za zaduživanje u ovom obliku i upoznaju se s vrstama, prednostima i svemu potrebnom kako bi se zadužili u tom obliku.

Literatura

1. Braovac, I. i Jurić, M., Leasing u teoriji i praksi, Zagreb, Poslovni zbornik, 2009.
2. Urukalović, D. et.al., Leasing, Zagreb, Računovodstvo i financije, 2003.
3. Cinotti, K. et.al., Leasing u praksi, Zagreb, Centar za računovodstvo i financije, 2005.
4. Korica, M., Leasing oprema, Zagreb, Trgovačka akademija, 2011.
5. Međunrodni računovodstveni standardi, NN br. 90/92
6. Zakon o leasingu, NN br. 141/13
7. Vizjak, A. i Alkier Radnić, R., Mjesto leasinga u ekonomiji EU, Opatija, Fakultet za hoteljerski i turistički menadžment, 2005.
8. Kontrec, D., Zakup kao institut obveznog i stvarnog prava, Rijeka, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta Rijeka, 1991.
9. Puškarić, K., Od faraona, preko ergela konja do financijskog i operativnog leasinga, 2008., <https://www.poslovni.hr/trzista/od-faraona-preko-ergela-konja-do-financijskog-i-operativnog-leasinga-7855>, (pristupljeno 21.07.2020.)
10. Erste leasing, <https://www.ersteleasing.hr/hr/naslovnica>, (pristupljeno 21.07.2020.)
11. Leasing: prednosti i nedostaci, glavna funkcija, klasifikacija, savjeti i trikovi - Krediti – 2020, <https://hr.recruitment-basicsystem.com/4114309-leasing-advantages-and-disadvantages-main-function-classification-tips-and-tricks>, (pristupljeno 30.07.2020.)
12. Slovinac, I., Primjenjujete li HSFI-e ili MSFI-e?, 2019., <https://www.teb.hr/novosti/2019/primjenjujete-li-hsfi-e-ili-msfi-e/>, (pristupljeno: 05.08.2020.)
13. McEwen, H., Low risk of leasing, <https://www.leaseurope.org/data-research/research/low-risk-leasing>, (pristupljeno 05.08.2020.)

8. Popis slika

Slika 1. Skica primjera situacija za klasifikaciju	13
Slika 2. Organizacijska shema Sinela d.o.o.	14
Slika 3. Informativna leasinga ponuda br.0248182	16
Slika 4. Dokument o dostavi potrebne dokumentacije za sklapanje ugovora o financijskom leasingu	18
Slika 5. Zahtjev za odobrenje leasinga.....	20
Slika 6. Ugovor o financijskom leasingu s otplatnom tablicom	21
Slika 7. Račun	25
Slika 8. Zapisnik o preuzimanju.....	26
Slika 9. Zahtjev za odgodu plaćanja.....	28
Slika 10. Novi aneks ugovora s otplatnom tablicom	29
Slika 11. Shema knjiženja nabave objekta leasinga i prijenos u uporabu	31

9. Sažetak

Glavni cilj ovoga završnog rada je detaljnije objasniti sve vezano za leasing, njegove prednosti i nedostatke te prikazati tu vrstu zaduživanja na stvarnom primjeru. U radu je analiziran pojam leasinga, njegova povijest i kriteriji podjele. Nabrojani su najčešći kriteriji podjele dok su financijski i operativni leasing kao najpopularniji detaljno objašnjeni. Pojašnjene su pravne značajke Ugovora o leasingu, njegov sadržaj i uspoređen je s najsličnijim ugovorima. Za kraj teoretskog dijela analiziran je računovodstveni obuhvat gdje je obuhvaćena računovodstvena politika i Međunarodni računovodstveni standardi. Kao primjer iz prakse prikazana je nabava automobila u jednom poduzeću s pratećom dokumentacijom.

Ključne riječi: leasing, financijski leasing, operativni leasing, ugovor o leasingu

10. Summary

The main goal of this final paper is to explain in more detail everything related to leasing, its advantages and disadvantages, and to present this type of borrowing on a real example. The paper analyzes the concept of leasing, its history and division criteria. The most common division criteria are listed, while financial and operating leases are explained in detail as the most popular. The legal features of the Leasing Agreement are clarified, its content is compared with the most similar agreements. For the end of the theoretical part, the accounting coverage is analyzed, which includes accounting policy and International Accounting Standards. As an example from practice, the purchase of a car in one company with the accompanying documentation is shown.

Key words: leasing, financijsal leasing, operative leasing, lease agreement